

B. Moldan a kolektiv: ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Vydalo Ministerstvo životního prostředí v nakl. Academia 1990. 284 stran, 71 obr. v textu. Náklad 20 000 kusů, cena Kčs 25,-.

Známý ekolog Bedřich Moldan, současný ministr životního prostředí ČR, vydal s početným kolektivem odborníků za spolupráce s TERPLANem a s využitím materiálů Ekologické sekce Čs. biologické společnosti soubornou publikaci o vývoji a stavu životního prostředí České republiky do konce r. 1989. Nutno přitom vyzdvihnout výraz souborný, neboť problematiku životního prostředí nelze omezit jen na konstatování a hodnocení stavu ovzduší, vody nebo živé přírody v korelaci s různými činnostmi člověka, např. s průmyslem, zemědělstvím nebo dopravou. To je sice nezbytný základ, jak dokládá i nová publikace, kde tato problematika podrobně rozčleněná do řady dílčích statí tvoří náplň dvou stěžejních oddílů nazvaných Složky prostředí a Lidské činnosti a kontaminace prostředí. Taková bilance však sama o sobě nestačí, neboť řešení těchto stále ožehavějších otázek není v rukách odborníků, nýbrž v socio-ekonomické sféře, kde rozhodují

otázky hospodářské a politické moci. Bez úzké spolupráce této mocenské složky ani sebelépe ustavená skupina zasvěcených odborníků nemůže zjednat nápravu nebo alespoň zlepšení.

V posledních letech se sice o životním prostředí stále častěji hovořilo, někdy i v honosných proklamacích, ale realizace účinných opatření daleko pokulhávala za skutečnou potřebou, neboť v politické sféře se tato problematika ve skutečnosti považovala za okrajovou, ne-li za nežádoucí a společensky nebezpečnou. Proto se utajovaly i některé skutečnosti, třeba údaje o radioaktivitě, nebo o vztahu zdravotního stavu obyvatel k prostředí. Mnohá z těchto dat jsou zde uveřejněna poprvé. Proto autoři zařadili i kapitoly, které by ještě před nedávnem neměly spatřit světlo světa, ačkoli právě v nich se skrývají příčiny dnešního neutěšeného stavu. To nejlépe ukazuje druhý oddíl, zařazený hned za úvodem a nazvaný Totalitní systém. Dělí se na statě Východiska, Administrativní řízení, Legislativa a Informace a výchova. Ty odhalují pozadí, které po dlouhá léta znemožňovalo jakékoli účinnější řešení, ať již šlo o nezodpovědné utajování, nechuf k jednoznačně formulovaným předpisům,

nebo o prostou ignoranci tiše posvěcenou shora. Výsledek je známý — oprávněná kritika ekologických nedostatků se až příliš často vykládala zcela nepřiměřeným politickým způsobem a autoři si nezdědka vysloužili pověst kverulantů i nepřátel stávajícího systému. V těchto souvislostech nelze opomenout ani další skutečnosti probírané v oddílech o lidských sídlech a regionálních problémech, kde rovněž socio-ekonomické a nezdědka politické faktory stály na prvním místě a vážné problémy řešili byrokraté bez jakékoli odborné kvalifikace.

V sedmém, závěrečném oddílu Naznačení východisek se pak formou krátce komentovaného výčtu jednotlivých problémových okruhů snaží autoři ukázat možnosti racionálního řešení. To bude velmi náročné a pokud si každý z nás neuvědomí svou spoluodpovědnost za stav naší vlasti i celé planety Země, nebude osud naší přírody ani nás samých nijak růžový.

Závěrem třeba autorům poděkovat, že v tak krátké době poskytli široké veřejnosti vyčerpávající bilanci stavu prostředí, v němž všichni žijeme a které může ohrozit život nás všech, pokud nepřistoupíme s plnou odpovědností k jeho ochraně i zlepšení.

Vojen Ložek

OPRAVA

Vážení čtenáři,

v Živě č. 5'90 se objevilo několik chyb a nedopatření, které se tímto snažíme opravit.

Na poslední straně křídové přílohy je na horním obrázku samec chameleóna *Chamaeleo calypttratus* v imponujícím postavení, na spodním obrázku pak samice téhož chameleóna ve zbarvení typickém pro období gravidity.

Na str. 232 u snímku holuba maorského (*Hemiphaga novaeseelandiae*) chybí jméno autora, jímž je Vladimír Čížek.

A nakonec na straně 234 je na barevném snímku skutečně *Muntiacus reevesi*, tedy muntžák malý (nikoli červený, jak je na popisku uvedeno).

Všem čtenářům i autorům snímků se omlouváme a těm, kdo nás na uvedené chyby upozornili, děkujeme.

Redakce